

Analgesics drugs:

درد: یو ناخوشاینده حالت ده چې معمولاً د نسجې افاتو سره یو ځای وي او ناروغ ته د تحمل وړ نه وي.

Classification of analgesics drugs:		
Norcotic(opioids)		Non Norcotic(NSAID)
Intermediat acting	Long acting	
Codiene	Alfentanyle	Ibuprofen
Propoxyphen	Fentanyle	Aspirine
Tramadol	Morphine	Mefenamic acid
	Heroin	Celcoxibe
	Oxycodon	Piroxicam

Opioids:

د درد ضد هغه درمل دي چې د مرکزي عصبي سیستم له خوا خپل تاثيرات کوي همدارنگه opiod د opium څخه اخستل شوي اصطلاح ده يعنې هغه درمل چې د opium منشاء لري کوم چې د puppy په نوم نبات څخه لاسته راځي.

چې ددې درملو څخه يې morphine,heroine,Codiene

طبيعي منشاء لري او fentanyle,oxycodon and tramadol

يې مصنوعي دي.

Mechanisme of action:

د عمل ميکانيزم يې ډير پېچلی ده کوم چې په بدن کې د opiod

ريسپټري فعاله کوي.

دغه ريسپټري په مغز، حرام مغز او نورو نسجونو په حجراتو کې موجودې دي چې درې اصلي ډولونه لري

(mu,delta and kappa)

يعنې دغه درمل د opiod agonist تاثيرات لري.

همدارنگه CAMP غبري فعاله کوي چې په نتيجه کې يې د دوو سيګنالونو د انتقال مخنيوی کېږي.

همدارنگه دغه درمل په اعصابو کې د dopamine سطح هم لوړوي چې خوشحالي منځ ته راوړي.

Side effect:

① Respiratory depretion

Vomiting,Nausea

Sedation,Constipation,Dizziness,adication

Sexual dysfunction,Tolorence

Contra indication:

-Respirotory depretion

-Sleep Apnea

-Pregnancy,Lactition

Asthma

-Head truma also injury

نوټ:که چیرته یوه امیدواره بڼخه دغه درمل استعمال کړي په زیات امکان سره به یې ماشوم هم روږدی وي.

Non Steroidal anti inflammatory drugs(NSAID)

دغه درمل دمحيطي عصبي سيستم له خوا خپل تاثيرات کوي غيري مخدر د درد او التهاب ضد درمل دي.

د تاثير ميکانيزم:

د COX په نوم انزايم نهيه کوي کوم چې د پروستا گلاندين د توليد لامل کيږي او پروستا گلاندين هغه مواد دي چې د درد،تبې او التهاب د منځ ته راتلو سبب گرځي.

کله چې COX انزايم نهيه شو نو په دې سره د پروستاگلاندين توليد هم کم کيږي چې پورتنی اعراض منځ ته نه راځي.

Drugs:

Aspirin,Ibuprofine,Celcoxib,Declofenac,Naproxine

Mefenamic acid...

استطباب:

دغه درمل معمولا د درد او التهاب ضد لپاره استعمالیږي مگر اسپرين کوم چې انټي پلاټيليت خاصيت لري دلور فشار ضد درملو په حيث هم استعمالیږي.

Side effect:

GI systeme issues

Kidney issues

Cardio vascular risk

Bleeding risk

Vomiting and Nausea

Contra indication:

Peptic ulcer

Gastritis

Bleeding and kidney issues

Pregnancy

Anxiolytic and Hypnotics Drugs:**① Barbiturates**

دغه درمل د مرکزي عصبي سیستم فعالیتونو کمولو لپاره استعمالیږي کوم چې سکون او خوب منځ ته راوړي او دویرې نښې کموي.

همدارنگه دغه درمل مخکې د بې هوشۍ سغې انسټزیا لپاره استعمالیدل چې د زیاتو جانبې عوارضو په درلودلو سره اوس زیات استعمال نه لري او ځای یې Benzodiazepene نیولی دی.

Barbiturates Drugs	
Phenobarbital	د اوږد مهالې بې خوښۍ او انسټزیا لپاره استعمالیږي.
Pentobarbital	د اضطراب او بې خوښۍ لپاره استعمالیږي.
Secobarbital	د بې خوښۍ لپاره استعمالیږي.
Amobarbital	د اضطراب لپاره استعمالیږي.

دغه درمل د ډیرو زیاتو خطرونو درلودونکي دي چې زیات استعمال هم په همدې وجه باندې نه لري د اعتیاد، تنفسي بندښت او د مرکزي عصبي سیستم حاد کمزورتیا رامنځ ته کوونکي دي.

همدارنگه که لږ هم دخپل ډوز څخه زیات استعمال شي د تنفسي خنډ او بالاخره د مرګ سبب ګرځي.

نوبت: نوموړي درمل باید هیڅکله د ډاکټر د مشورې څخه پرته استعمال نه شي.

② Benzodiazepenes

دغه درمل په مرکزي عصبي سیستم کې په ځانګړیو receptor باندې اغیزه کوي (GABA-A) فعالیت زیاتوي چې کله هم ددې فعالیت شي نو د اعصابو فعالیت ورو کيږي چې سکون او آرام منځ ته راځي او دویرې نښې په چټکۍ سره کمیږي او ناروغ یو خوبوړي حالت ته ځي.

مګر ددې درملو یو غټ زیان د اعتیاد منځ ته راولي دي.

Benzodiazepenes Drugs		
Shourt acting (3-8h)	Intermediat acting (10-20h)	Long acting (3-10day)
Midazolam	Alprazolam	Chlordiazepoxide
Triazolam	Lorazepam	Clonazepam
	Oxazepam	Chlorazepam
		Furazepam

او همدارنگه دغه درمل د حجراتو د hyperpolarization باعث کيږي چي په نتيجه کي يې اکشن پوتنشل صورت نه نيسي او په دې توگه نوموړي درمل انحطاطي تاثيرات منځ ته راوړي.

نوت: دغه درمل د پلاسنتيا څخه هم تيريږي او د مور شيدو ته هم لار مومي.

Indication:

① Anxiety

② Skletle muscle spasm

③ Sezures

④ Sleep disorder

Side effect:

Drowsiness

په دې حالت کي ناروغ د نږدې خوب احساس کوي يعني نيم ویده نيم ويښ.

Confusion (د توجه کمښت او د فکر کولو وړتوب حالت دی)

Ataxia (د بدن د توازن نشتوالی د عضلاتو ناهمغري)

Amnesia (ياد فراموشي چي په دې حالت کي دناروغ حافظه درست کار نه کوي)

Contra indication:

① Acute Respiratory Failure

② Lior disease↓

دسترگو ديد کمښت يا له لاسه ورکول

③ Pregnancy and lactition

Anti Depressant Drugs

Classification of anti depressant drugs				
1	2	3	4	5
Selective serotonin Reuptake inhibitors (SSRI)	Serotonin And Norepinipren Reuptake Inhibitors (SNRI)	Atypical anti depressant drugs	Tricyclic Anti Depressant Drugs (TCA)	Mono Amino Oxidase (MAO)
Citalopram	Duloxetine	Trazodone	Amitrytyline	Selegeline
Escitalopram	Venlafaxine	Nefazodone	Nortryptiline	Tranylcypromine
Fluxetine	Disvenlafaxine	Mirtazapin	Amoxapine	Isocarboxyzide
Sertraline		Bupropion	Clomepramine	

① (SSRI)

دغه درمل په مغزو کې د سېروټونين ددويم ځل جذب مخه نيسي چې په دې سره د سېروټونين کچه په دماغو کې لوړېږي.

سېروټونين يوه مهمه ماده يا هورمون دي چې د خوشحالي او ارام احساس منځ ته راوړي؛ نو په همدې وجه د خوشحالي احساس منځ ته راځي او د خفگان نېټې کمېږي.

همدارنگه دغه درمل د MAO,TCA په څېر د زياتو اړخيزو اغيزو درلودونکي نه دي.

ددې گروپ درملو نيمه ژوند له 16-34 ساعتونو پورې دی مگر فلوکسيتين يې زيات عمر لري تقريبا پنځوس ساعته.

Indication:

•Depression

•OCD

•Social anxiety

•Bulimia Nervosa

Side effect:

/Agitation دنا ارامي زياتوالی

/Anxiety په لومړي سر کې دویرې زياتوالی

/Fatigue خستگي

/Weakness بې انرژي کيدل

/Sweating خولې کول

/Change in wight د وزن بدلون

/Sleep disturberunes د خوب گډوډي

Contra indication:

Mania

/دشدیدې خوشحالی زياتوالی چې انسان لينوتوب ته هم بيولاي شي.

Severe renal also hepatic failure

② (SNRI)

ددې کورنۍ درمل په مغزو کې د سېروټونين او نور ايپي نېرين ددويم ځل جذب مخه نيسي چې نار ايپي نېرين د مثبتې انرژۍ او هو بڼيارتيا لپاره مهمه ماده ده.

مگر دغه درمل هغو ناروغانو ته توصيه کېږي چې SSRI ته خواب ونه وايي.

ددغو درملو نيمه ژوند په بدن کې يوولس ساعته دی.

Indication:

- Major depressive disorder

- Panic disorder

- Chronic pain disorder

Side effect:

Constipation

Sedation

Insomnia

Sexual dysfunction

Dizziness

Nausea

Contra indication:

With MAO

Severe renal impairment

Severe liver disease

Pregnancy and lactation

③ Atypical antidepressant drugs:

دغه درمل نظر SSRI او TCA ته کمزوري دي او همدارنګه ماشومانو ته نه توصیه کیږي همدارنګه د MAO سره یوځای دي نه توصیه کیږي چې

Drugs interaction رامنځ ته کوي.

Indication:

- Major depressive disorder

Side effect:

Constipation

Dizziness

Dry mouth

Change in menstrual cycle

Contra indication:

Children

With MAO

Pregnancy and lactation

④ TCA

دغه درمل هم د سیروتونین او نار ایپی نپرین ددویم ځل جذب مخه نیسي

مگر دنورو درملو په نسبت زیات جاني عوارض لري چې زیات دي چې په همدې وجه باندې زیات استعمال نه لري او همدارنگه نور عصبي هورمونونه هم اغیزمن کوي.

Indication:

Mood elevation

یعني د ناروغ طبیعت بڼه کوي همدارنگه فزیکي فعالیت زیاتوي او د CNS تنبیه کوونکي درمل دي.

همدارنگه په Depression/Bulimia/Panic attack

کې هم استعمالیږي.

Side effect:

Dry mouth

Constipation

Tachycardia

Blurred uision

Contra indication:

Liver disease

Cardiac arthimia

Glucoma

Children

⑤ (MAO)

دغه درمل په دماغو کې د Mono Amino Oxidase انزایم نهیه کوي نومړی انزایم د سیروتونین او نار ایپی نپرین د اړیکو تجزیه کوونکی یا ماتوونکی دی.

چې ددې انزایم په نهیه کېدو سره نوموړي مواد په اعصابو کې دزیات وخت لپاره پاته کیږي او خوشحالي منځ ته راوړي.

Indication:

Severe depression

Side effect:

Dry mouth, Constipation, Sweating

Impotence

Convulsion

Contra indication:

Liver and kidney disease

Mania

Pregnancy and lactation

Seizure disorder

دهغه حالت څخه عبارت دی چې پکې د مغزو فعالیت غیری عادي او گډوډ کيږي کوم چې بدن بې اختیاره حرکتونه او نښې منځ ته راوړي.

دغه ناروغی په دری ډوله ده:

① Generalized seizure

دغه ډول یې د بدن ټولې برخې اغیزمنې کوي چې ددی ډول یو ترتولو مشهور یې Tonic seizure دی چې پکې شخص د بدن ټکان، شونډې رپیدل، تنفس سختیدل او خپله هوښیارتیا له لاسه ورکوي.

② Focal seizure

دغه ډول یې د دماغو یوه برخه اغیزمنه کوي او هغه نښې چې څرگندیږي یواځې د لاس یا پښې پورې محدودیږي دغه ډول یې د تشنچ په نوم هم یادېږي.

① Absence seizure

دغه ډول یې معمولا په ماشومانو کې پیښیږي چې پکې شخص د یوڅو ثانيو یا دقیقو لپاره خپله هوښیارتیا د لاسه ورکوي.

علتونه یې:

دماغي تپونه کوم چې د حوادثو له امله رامنځ ته کیږي.

دماغي ناروغی (دمغزو دوینې جریان گډوډي، دمغزو التهاب، تومور)

وراثت، د ځینو درملو بې ځایه استعمال، د اکسیجن کموالی او فزیکي او رواني فشارونه.

Seizure Drugs
Phenyton
Carbamazepine
Valproic acid

Prepared by: Nasratullah Hamdani

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library